

1. Az érdeklődőknek kérésükre a KMK titkársága készséggel rendelkezésre bocsátja az 1976-1980-as középtávu terv, az 1976-os és 1977-es munkaterv, valamint az 1976-os beszámoló sokszorosított példányát.
2. Könyvtári centralizáció a Szovjetunióban. Szerk. Szinainé László Zsuzsa Bp. 1976. 76 p.
3. Sallai István: Egyetemi és főiskolai könyvtárak építési kérdései. Vitaanyag. Bp. 1976. 73 p.
4. Mándy Gábor: A szakrészlegesítés néhány kérdése. Elvek, tapasztalatok, alternatívák. Bp. 1976. 78, III lev. Kézirat.
5. Vargha Balázs: Tájékoztató az olvasótáborokról a könyvtárak számára. Bp. 1976. 27 p.
6. Könyvtári és tájékoztatási tárgyszójegyzék. Tézaurusz tervezet. Bp. 1976. 205 p.

Az Országos Könyvtárügyi és Dokumentációs Tanács 1976. évi tevékenysége

MOHOR Jenő

Az előző évinél több ülés, több téma, új szakbizottság megalakulása, a Könyvtártudományi tanulmányok új kötetének megjelenése jellemzi az OKDT 1976. évi működését, de még ez az élénkülő tevékenység is csak kisebb részét valósította meg annak a kétéves programnak, melyet a tanács elnöksége márciusi ülésén alakított ki.

A munkatervnek megfelelően teljes tanácsülés elé került az Országos Széchenyi Könyvtár mellett létesítendő tároló könyvtár programja. Érthető az az élénk érdeklődés, mely a Magyarországon elsőként létesülő tároló könyvtár majdani funkciói iránt az ülésen megnyilvánult, hiszen minden könyvtár saját gondjainak megoldásához remél segítséget. Van, aki csak inkurrens állományát szeretné a tároló könyvtárban látni, és van, aki a "lending library" típusú szolgáltató központ létrejöttét várja. Már a vita során is kibontakozott, hogy a tároló könyvtár több is, kevesebb is lesz e két végletes elvárásnál, a megvalósulásig azonban még van idő a gyűjtőkör részletes kidolgozására, a Törökbálinton raktározó más könyvtárakkal való együttműködés elveinek kialakítására és az ülésen felmerült további kérdések (mikromásolatok tárolása, archivális funkciók, pénzügyi vonatkozások stb.) vizsgálatára is.

Az OKDT krónikájában csak érdekesség, az előterjesztő N. Rácz Aranka részéről viszont igen komoly és áldozatos munkát jelentett, hogy alig egy hónap elteltével ismét ő volt a következő teljes tanácsülés előadója. A téma pedig még az előzőnél is nagyobb érdeklődést kiváltó, és valóban minden könyvtárt közvetlenül is érintő: javaslat a könyvtárközi kölcsönzés új szabályozásához. Hosszas előmunkálatok, az 1963 óta gyűlő tapasztalatok sokoldalu

elemzése és számos különféle szintű és módszerű konzultációk során jutott el a könyvtárközi kölcsönzés ügye abba a stádiumba, hogy az Országos Széchényi Könyvtár illetékes fősztályvezetője kiérlelt, számos - a korábbi szabályozás gyakorlati megvalósulásában jelentkező - gondot megoldó, és a gyorsaság vagy megbízhatóság kérdésére leginkább "is - is" választ adó javaslatot terjeszthetett az OKDT plénuma elé. Az OKDT tagjai a vitára bocsátott javaslat mellett írásos tájékoztatást kaptak a kötelezpéldányok tervezett új elosztási rendjéről is, tekintettel a két kérdés számos összefüggésére, illetve a könyvtárközi kölcsönzés rendszerének az új kötelezpéldány-elosztásra épülő szervezetére. A javaslat élénk vitája néhány új gondolatot is felvetett, számos kérdés eldöntését segítette elő, és jelentős mértékben járult hozzá a Kulturális Minisztérium munkájához, komoly segítséget és hasznos tanácsokat adva a könyvtárközi kölcsönzés új rendjét meghatározó jogszabály előkészítéséhez.

Egyetlen ülésen, de két jelentős témával foglalkozott az év folyamán a Közművelődési és Iskolai Könyvtárügyi Tagozat. A Veszprém megyei könyvtár szervezésében Bakonyoszlopon rendezett tagozati ülésen az OKDT elnöki tisztéről lemondott Arató Attila helyett Lisztes László, a tagozat új elnöke vezette a vitát. Futala Tibor, Sente Ferenc és Varga Béla a kiskönyvtárak állományának és szolgáltatásainak javítása címmel lényegében a centralizált állományellátó szervezetek kialakításának tervét (és ennek előzményeit), majd kísérletképpen Veszprém megyére kidolgozott modellt ismertette. A vita során a tagozat kialakította álláspontját, mely szerint ez az állományellátási forma alkalmas a kiskönyvtárak (törpetelepülések, lakótelepek, kül- és peremkerületek tanácsi közművelődési és iskolai könyvtárai) szolgáltatásainak lényeges javítására. A tagozat hangsúlyozta, hogy minden konkrét esetben a helyi adottságok szerint kell a gyakorlati megvalósítás során eljárni, ahogy a Veszprém megyére kidolgozott modell is messzemenően a megye jellegzetességein alapul. Az ülésen javaslatként vetődött fel, egy nagyközséges megyére kidolgozandó hasonló elveken alapuló kísérleti modell ötlete is. Második napirendi pontként a tagozat Vargha Baláznak és Futala Tibornak az általános és középfoku iskolák és a közművelődési könyvtárak együttműködésének tapasztalatairól készített beszámolóját értékelte, részletesen foglalkozva az eddigi tapasztalatok alapján összeállított javaslatokkal.

Az OKDT szakbizottságai közül a Zenei Könyvtárosok Nemzetközi Szövetsége (AIBM) Magyar Nemzeti Bizottsága továbbra is az eddigi gyakorlat szerint vett részt az AIBM által szervezett nemzetközi munkálatokban. A szakbizottság utolsó ülésének határozata alapján az OKDT elnöke dr. Kecskeméti Istvánt saját kérésére felmentette a bizottság elnöki tisztéből, és az AIBM Magyar Nemzeti Bizottsága elnöki teendőinek ellátására dr. Kárpáti Jánost, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola könyvtárának igazgatóját kérte fel. A bizottság alelnöke dr. Kecskeméti István, titkára Gádor Ágnes lett.

A Képzési és Továbbképzési Szakbizottság több éves munkája is benne rejlik a 2/1976. (IX. 14.) OM sz. rendeletben, mely több száz (sőt, előreláthatólag legalább ezer) könyvtáros képzettségi színvonalának, felsőfoku végzettségének gondját oldja meg az államvizsga lehetőségével.

A Kutatáspolitikai Szakbizottság munkájának végeredménye (a könyvtári kutatások fejlesztési koncepciója és az 5. ötéves tervre szóló országos könyv-

tárügyi kutatási program) már 1975. végén napvilágot látott, az elmúlt év folyamán pedig nyomdába került az előkészítő munka során létrejött jelentős részlettanulmányokat közreadó tanulmánykötet kézirata. Az OKDT 1974-ben meghirdetett pályázatára sajnálatosan kevés tanulmány érkezett be, ezek elbíraltatása (pályázatonként két-két lektorral) és a pályaművek díjazására vonatkozó javaslat kialakítása szintén a szakbizottság feladata volt.

Műszaki Fejlesztési Szakbizottság néven az év elején alakult meg az OKDT új szakbizottsága. A szakbizottság elnöke Ovári Sándor, titkára Horváth Tibor lett. A megalakuláskor elhatározott célkitűzések szerint a szakbizottság munkája elsősorban a könyvtárak, illetve a könyvtárügy gépesítésére, új (elsősorban technikai jellegű) központi szolgáltatások előkészítésére, a könyvtárak számítógép-alkalmazási lehetőségeinek vizsgálatára terjed ki. A szakbizottság nagy lendülettel kezdte meg munkáját, melyhez új módszert is választott: a terjedelmes előterjesztések vagy hosszú előadások helyett alig néhány oldalas, tömören fogalmazott tézisek képezték egy-egy ülésének vitaalapját. A bizottság első célja a könyvtárügy gépesítési irányelveinek kidolgozása, a Magyar Nemzeti Bibliográfia számítógépes előállításának és az ebből kialakítható különböző szolgáltatások használatának figyelembevételével.

Az OKDT kiadványai legújabb, 30. számot viselő kötete az év végén jelent meg a Népművelési Propaganda Irodánál. A Könyvtártudományi tanulmányok 5. köteteként megjelent kiadvány az 1975. szeptemberében Miskolcon megrendezett egyetemi és főiskolai könyvtárak 2. országos konferenciáján elhangzott előadásokat, korreferátumokat és hozzászólásokat tartalmazza. (Tájékoztatásul közöljük, hogy az OKDT kiadványait a Népművelési Propaganda Iroda forgalmazza, az OKDT titkársága sem új, sem korábbi OKDT kiadványok iránti kéréseket nem tud kielégíteni.)

A szocialista országok könyvtártudományi és módszertani központjainak tanácskozása

Varsó, 1976. október 4-9.

A szocialista országok könyvtártudományi és módszertani központjainak szokásos, kétévenként megrendezésre kerülő tanácskozását Varsóban, a lengyel Nemzeti Könyvtár Könyv- és Olvasás-intézete szervezésében tartották meg. A tanácskozás résztvevői beszámoltak az egyes országok könyvtárügyében fellelhető tendenciákról, a könyvtártudományi kutatás soronlévő feladatairól, a könyvtári rendszer egyes elemeinek kapcsolatáról, a fejlesztés további irányairól, célkitűzéseikről. A konferencia központi témája "Az országos könyvtári rendszer szervezeti és irányítási kérdései" témakör volt.